

Stanowisko Grupy Granica w sprawie Strategii Migracyjnej

17.10.2024

Podstawową gwarancją bezpieczeństwa państwa i osób przebywających na jego terytorium jest przestrzeganie przez władzę prawa i ochrona praw człowieka.

Strategia migracyjna na lata 2025–2030 nosi tytuł „Odzyskać kontrolę. Zapewnić bezpieczeństwo”. Rząd zapowiada jednak działania, które w naszej ocenie przyniosą dokładnie odwrotny skutek – doprowadzą do pogłębienia chaosu i bezprawia na granicy, co stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa naszej wspólnoty.

Zawieszanie prawa do składania wniosków o ochronę międzynarodową jest pogwałceniem art. 18 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Konwencji Genewskiej, Konwencji o Prawach Dziecka i artykułu 56 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Istota podstawowych praw człowieka polega na tym, że są one nienaruszalne. Zapowiadając czasowe i terytorialne zawieszenie prawa do składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej (potocznie nazywane azylem) premier Donald Tusk de facto dokonuje zamachu na prawa człowieka i wstrzymuje proces przywrócenia praworządności.

Odzyskać kontrolę – wystarczy przestrzegać prawa i procedur

Nasze stanowisko jest w tej sprawie jednoznaczne: **przemoc i pushbacki są zaprzeczeniem kontroli**. Zakładają one wywożenie na terytorium Białorusi osób bez ustalenia ich sytuacji, bez ich weryfikacji, czasem nawet bez rejestracji ich danych. Rozwiązaniem jest tu **stosowanie istniejących procedur, zgodnych z prawem krajowym i międzynarodowym**, które zakładają rzetelny proces ustalenia tożsamości i indywidualnej oceny sytuacji każdej osoby. Ponadto, doświadczenia z innych granic uczą nas, że nie ma takiej granicy na świecie, której ludzie nie daliby rady przekroczyć w poszukiwaniu bezpieczeństwa. **Kluczem do odzyskania kontroli jest stosowanie prawa, tworzenie legalnych dróg migracji, wdrażanie mądrej polityki recepcyjnej i integracyjnej oraz koordynacja działań między służbami, instytucjami a organizacjami pozarządowymi.**

Zapewnić bezpieczeństwo – wszystkim, bez dyskryminacji

Zadaniem rządu jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom przebywającym na terytorium RP. Tymczasem osoby migrujące – w znacznej większości bezbronni cywile – narażone są na zagrażające ich zdrowiu i życiu wywózki oraz doświadczają przemocy, nie tylko ze strony białoruskich, lecz także polskich służb. **Za szczególnie niebezpieczne uważamy wprowadzanie precedensu zawieszenia prawa do ubiegania się o ochronę międzynarodową.** Biorąc pod uwagę sytuację geopolityczną i liczne historyczne lekcje – w polskim interesie jest, by prawo do azylu było uznawane przez wszystkie europejskie kraje za fundamentalne i nienaruszalne.

Z niepokojem obserwujemy też wzrost nastrojów ksenofobicznych w przestrzeni publicznej. Bezpośrednią konsekwencją nienawistnych wypowiedzi polityków jest pojawienie się samozwańczych patroli uzbrojonych bojówek w lasach na pograniczu polsko-białoruskim, dokonujących „obywatelskich zatrzymań” z użyciem przemocy, czy tzw. „patrole obywatelskie” w polskich miastach, których ofiarą padają osoby migranckie.

Od polskiego rządu **oczekujemy strategii migracyjnej opierającej się nie na doraźnym politycznym zapotrzebowaniu, ale na danych, faktach, badaniach oraz doświadczeniu i wiedzy ekspertów i ekspertek różnych dziedzin.** Oczekujemy strategii migracyjnej **zgodnej z Konstytucją i zasadami humanitaryzmu, odpowiadającej na aktualne i prognozowane wyzwania społeczne.** Strategii, której celem będzie spójność społeczna – czyli **integracja i bezpieczeństwo wspólnoty** wszystkich osób przebywających na terytorium RP.

Apelujemy zatem do rządzących:

- o zaniechanie prac legislacyjnych zmierzających do zawieszenia prawa do składania wniosków o ochronę międzynarodową;
- o wysłuchanie i uwzględnienie głosów ekspertek i ekspertów ze środowiska migranckiego, pozarządowego i naukowego przy tworzeniu strategii migracyjnej państwa, a zwłaszcza o analizę raportu Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk będącego wynikiem szerokich konsultacji społecznych zamówionych przez MSWiA i mających na celu dostarczyć wiedzy i narzędzi do opracowania nowej strategii migracyjnej. W naszej ocenie wynik tych badań nie został uwzględniony w zaproponowanej przez rząd strategii migracyjnej;
- o zaniechanie populistycznej retoryki, zarządzania strachem i aktywne przeciwdziałanie nastrojom ksenofobicznym i rasistowskim;
- o zatrzymanie przemocy i pushbacków na granicy polsko-białoruskiej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobom niosącym pomoc humanitarną.